

LBDIS | We know
CHANEL CLEETON Looks

Ultima călătorie cătrec Key West

Traducere de
IULIA DROMERESCHI

 UNIVERS

One

SÂMBĂȚĂ, 31 AUGUST 1935

Helen

Mi-am imaginat moartea soțului meu de mii de ori. Mereu începe pe barcă. Sunt valuri înalte, și poate și vânt. El e azvârlit peste bord, în mare, iar apa îl duce departe, capul îi tresaltă în vârtejul de turcoaz și acvamarin, iar vasul se clatină în față și-n spate, în mijlocul oceanului, fără niciun suflet în jur care să-i vină în ajutor.

Uneori, imaginea mă asaltează când îmi văd de viața mea, atârn rufele la uscat pe sârmă, cearșafurile albe flutură în bătaia brizei și simt miros de leșie în aer. Uneori, mă las purtată de ea, legănată de gânduri, și visez cu ochii deschiși în timp ce prăjesc peștele prins de Tom când iese pe *Helen*, un vas cu care împart două lucruri: numele și gloria de mult apusă.

Alteori, imaginea mă vizitează în somn, și eu mă trezesc brusc, respirând întretăiat și greu. Soțul meu doarme lângă mine, sforăie, cu brațul păros peste mijlocul meu, cu respirația fierbinte pe gâtul meu, cu mirosul de gin ieșindu-i prin toți porii.

În dimineața asta l-am visat din nou, și când mă trezesc nu mă presează niciun braț, iar locul de lângă mine e gol. Unde-a stat întins soțul meu e doar o urmă în saltea.

Cum de am dormit prea mult?

Mă îmbrac repede, după ce m-am spălat repede, și sper să fi reușit să-mi aranjez cât de cât înfățișarea în graba asta. Ritmul zilelor noastre se stabilește dimineața, în momentele când Tom se pregătește să plece pe mare, iar soarele mai are ore bune până să-și arate fața.

Dacă Tom e mulțumit și vremea e bună, dacă peștele mușcă, dacă eu fac ce-ar trebui să fac, va fi o zi acceptabilă. Dacă Tom nu e mulțumit...

Mă lovește un val de greață. Durerea îmi pulsează în abdomen, cuibărindu-se adânc în șalele mele, și mă proptesc în peretele dormitorului. Copilul lovește, și eu îmi cobor mâna să prind sfârșitul mișcării.

În ultimele săptămâni, copilul a devenit mai activ, se rostogolește și împunge, vrea să iasă afară, căci i se apropie termenul.

Greața cedează și eu mă îndrept de spate. Durerea trece la fel de repede cum a apărut.

Mă îndrept spre partea principală a cabanei. Tom stă la masa înghesuită într-un colț al camerei deschise care ne servește drept bucătărie, living și spațiu de luat masa.

Când m-a adus aici Tom, după ce ne-am căsătorit, cu nouă ani în urmă, mi s-a părut locul perfect să ne începem viața împreună. Era căminul potrivit pentru familia noastră. Am frecat fiecare centimetru pătrat până ce-a lucit de curățenie, am străbătut plajele când Tom era pe mare și am adunat tot soiul de lucruri interesante, aruncate pe țărm de barcașii și contrabandiști, și le-am refolosit ca piese de mobilier pe care altminteri nu ne-am fi putut permite să le cumpărăm. Masa deasupra căreia e aplecat Tom a fost cândva o ladă care probabil c-a purtat alcool de contrabandă, pe vremea când comerțul cu alcool era un delict.

Dacă, demult, făceam curățenie cu mândrie, anticipând atâtea posibilități, acum văd doar pierderea a tot ce-ar fi putut să fie. Casa în care mi-am investit atâtea visuri rămâne o promisiune neîndeplinită.

Lipsească scânduri din podea, vopsea se cojește la exterior, spațiul în care locuim îl împărțim cu tot felul de mici creaturi și insecte care-și croiesc drum înăuntru printr-o mulțime de găuri și crăpături, iar apropierea de apă, la nici cincisprezece metri, e singura parte bună a locuinței.

Barca lui Tom e legată în golf, la mică distanță. Când Tom e pe mare, cabana e confortabilă, căci mangrovele care ne înconjoară ne protejează de lume. Când e acasă, cabana mi se strânge în jurul gâtului ca o pereche de mâini.

— Vine furtuna, mârâie Tom, cu spatele la mine.

Greutatea suplimentară a copilului îmi face pașii mai grei ca de obicei și-mi anunță prezența înainte să mă fi pregătit de contact. Scaunul lui e poziționat astfel încât să privească spre oceanul de dincolo de geam. Pentru un pescar, vremea e totul.

— Furtună în Bahamas, adaugă, cu vocea morocănoasă după somn și pe un ton indescriptibil, care s-a dezvoltat pe parcursul căsniciei noastre. În cele din urmă, va veni înapoi.

Dragostea pentru mare a lui Tom m-a atras mai întâi spre el. Cum i se lipea apa de piele, gustul vag de sare al buzelor, când îmi fura un sărut, vântul din părul lui, simțul aventurii, când ieșea în larg. Eram mai tânără, aveam doar cincisprezece ani când am început să ne vedem, șaisprezece când ne-am căsătorit și am fost atrasă de lucruri care, atunci, păreau de bun augur: mâinile lui mari, mușchii și tendoanele antebrațelor bronzate, umerii lați dezvoltați de zilele în care cărase lăzi și cutii cu origini îndoielnice. Credeam că-i un bărbat care mă va proteja – altă promisiune încălcată.

— O să fie vreme rea? întreb.
 Avem destule furtuni aici, în colțișorul nostru de lume. N-a mai fost de mult una puternică, dar când eram mică un uragan urât a lovit Key West. Din fericire, n-a murit nimeni, dar încă-mi amintesc cum urla vântul în jurul cabanei părinților mei și cum amenința apa s-o înghită. Am fost îngrozită.

— Nu pare nimeni să creadă că e motiv de îngrijorare, răspunde Tom. Am auzit la radio că cei de la Meteo au zis c-o să treacă pe lângă noi.

— Ieși azi pe mare?

Încerc să-mi păstrez tonul lejer. Am învățat să nu insist când îl întreb încotro se duce sau ce face. În vremurile astea, omul recurge la tot felul de metode ca să pună mâncare pe masă.

Tom încuviințează printr-un mârâit.

Mă duc spre blatul de bucătărie, atentă să nu-i stau în cale, cu șoldul lovindu-se de un buton al aragazului și cu piciorul atingând lada cu gheață de pe jos. Într-o cabană înghesuită, într-o căsnicie chinuită, înveți să folosești spațiul fizic din jurul tău ca pe un soi de tampon, să devii fluidă și flexibilă, să faci pe placul altcuiva. Dar acum mi s-a schimbat trupul, am burta umflată și membrele stângace, și a trebuit să învăț din nou arta de a ocupa cât mai puțin spațiu posibil, pentru mine și copil. E dificil să fii iute când porți greutatea altcuiva.

Pun micul dejun în fața lui Tom.

El mă prinde de încheietură, strângând cât să mă facă să tresar, dar nu și să cad în genunchi. Starea relației noastre nu este limpede numai din starea fizică a cabanei. Și eu port semnele căsniciei.

— De ce vrei să știi dacă ies pe mare? întreabă el.

— Eram... îngrijorată. Dacă vine vreme rea, va fi periculos. El strânge mai tare, iar unghiile i se înfig în pielea mea.

— Crezi că nu știu să mă descurc pe mare? Pescuiesc în apele astea de când eram copil.

Îmi pulsează încheietura, iar pielea mi-e fierbinte și durerea mă strivește. Genunchii îmi cedează sub greutatea burții și a apăsării degetelor lui.

Apuc marginea mesei cu mâna cealaltă și mă strădui să mă echilibrez.

— Da, știu. E din cauza copilului. Se apropie nașterea și sunt foarte agitată. Îmi pare rău...

Cuvintele îmi scapă și durerea sporește, și îngaim lucruri fără sens. Orice, doar să mă lase, să ne lase, să nu se întâmple ceva mai mult, ceva mai rău decât niște vânătăi pe încheietură.

Tom îmi dă drumul, mormăind „Femeile...”.

Încheietura îmi pulsează, iar el se întoarce spre mâncarea pe care i-am pregătit-o. Mușcă din turta de mălai dulce și deocamdată își uită furia.

Mănâncă repede, iar eu îmi văd de treabă, făcând curățenie în bucătărie. Mă strecor în reveria mea ca într-o rochie mult purtată și aud sunete, ca prin vis: furculița lui, care zgârie farfuria, scaunul târât pe podea, pașii grei care-l duc spre ușă, până ce sunt din nou singură în cabana pe picioaroange.

Pe drumul de la casa noastră la restaurantul unde sunt chelneriță, străbătând pământul nisipos și cunoscut, trec pe lângă șiruri de bărbați care încearcă să-și găsească de lucru peste zi. Eu am noroc cu slujba de la Ruby, în plină criză, când ocaziile sunt puține și rare, mai ales pentru femei. Dar Ruby e loială ca nimeni alta și m-a păstrat indiferent de condiții.

„Cel mai sudic oraș”, Key West, este capătul drumului, cel mai îndepărtat loc din Statele Unite înainte să dai de apă. Această distincție aduce aici tot soiul de oameni: nomazi, infractori, cei

care vor să-și piardă urma, cei care doresc să fie găsiți, de parcă orice-ar fi posibil aici, la marginea lumii – cel puțin, pentru majoritatea noastră. Cândva, era. Trebuia să ai o barcă ca să ajungi aici, dar acum există o cale ferată care trece peste ocean, conectând insulițele care creează arhipelagul Keys de continent și de Miami, iar călătoria se întinde peste 300 de kilometri, durând câteva ore, ambiție pentru care domnul Henry Flagler, unul dintre cei mai bogați oameni din țară, când trăia încă, a fost ridiculizat când și-a anunțat proiectul, cu zeci de ani în urmă. Dar domnul Flagler a insistat, și s-a construit calea ferată, aducând slujbe oamenilor precum tata, băștinaș din Bahamas, și celor care-au venit în Keys căutând de lucru. Ei au montat șinele Extensiei spre Key West cu mâinile goale.

Calea ferată e unul dintre lucrurile cele mai grozave construite vreodată de om, zicea tati. Îți poți închipui cum e să zbori peste ocean, într-o mașinărie dintr-acelea mari?

Nu puteam.

Ce fel de oameni visau să construiască lucruri precum niște căi ferate plutitoare? Ce fel de oameni călătoreau pe ele?

Tati îmi spunea că există două feluri de oameni pe lume: oamenii care construiau lucruri cu propriile mâini și oamenii care se bucurau de lucrurile construite de alții. Dar apoi a venit Criza, care a făcut scorul egal.

Cu mult timp în urmă, înainte să mă nasc, Key West era cel mai mare și mai bogat oraș din Florida. Dar, chiar mai înainte ca restul țării să simtă efectele crahului din '29, Florida o ducea rău. Banii și creditul se terminaseră și culturile de citrice erau afectate de probleme. Acum, oamenii nu au slujbe, le e foame și sunt disperăți, orașul este falit, situația noastră, incertă, și mii de oameni se mută în nord, sperând la o viață mai bună.

Avem ceva ajutor de la guvern, mai bine decât nimic, însă nu ajunge. Încearcă să repare orașul trimițând veterani din Marele Război în Keys, să lucreze la o nouă bucată de șosea, care va lega Grassy Key de Lower Matecumbe.

La colțul dintre Trumbo Road și Caroline Street, trec pe lângă gară, așa cum am trecut aproape zilnic în ultimii nouă ani. Dincolo de ea se întind noile docuri. Florida East Coast Car Ferry Company oferă servicii de transport zilnice spre și dinspre Havana, Cuba. Încarcă zeci de mașini de marfă în barje, ducându-le, alături de autoturisme și pasageri, peste mare. Viziunea lui Flagler, de a conecta New York City de Havana, este posibilă în câteva zile de drum pe calea lui ferată, plus câteva ore cu feribotul, de la Key West.

Semnul uzat, atât de cunoscut, îmi apare în față când sosesc în parcare de la Ruby's.

Apropierea noastră de gară și de docul pentru feriboturi inspiră vizitatorii, iar localnicii sunt atrași de șansa de a căsca gura la nou-veniți și de a profita de prețurile mici practicate de Ruby. Ruby n-are pretenții, și asta se vede, căci decorul e simplu și mâncarea consistentă. E genul de loc a cărui măsură o iei de îndată ce intri pe ușă, un restaurant care se bazează mai degrabă pe mâncarea gustoasă decât pe atmosferă.

Avem clienți constant, de când ajung până la miezul zilei, și eu trec de la masă la masă. Începe să mă doară spatele. Copilul apasă. În clipele libere, când pot respira, stau în încăperea din spate și mă sprijin de perete, să mai scap de presiune. Mirosurile care vin dinspre bucătărie sunt aproape prea mult pentru stomacul meu, dar în punctul ăsta al sarcinii sunt atât de bucurăoasă că pot să mai scap de greutate, că nu contează.

Ușa din față se deschide cu un sunet puternic de clopoțel, trosnind, căci structura de lemn nu-i poate rezista bărbatului

LIBRIS | We know books

cu mâna pe clanță. Se întorc capetele, zgomotul crește peste sunetele de la bucătărie, peste conversațiile mesenilor. Obrajii nou-venitului se înroșesc ușor când închide ușa cu blândețe în urma lui.

Nu trebuie să mă uit ca să știu ce masă a ales. În ultimele câteva luni, a devenit client fidel la restaurant, chiar dacă e foarte reținut. Îi știu doar prenumele, John, și până și pe acela mi l-a zis fără chef.

— S-a întors clientul tău favorit, zice Ruby, făcându-mi cu ochiul în timp ce-și șterge mâinile de șorțul din jurul taliei.

Ruby și soțul ei sunt cei mai buni șefi din câți există. Plătesc un salariu corect, ținând cont de vremuri, și au tendința să protejeze personalul de la bucătărie. Dacă avem clienți prea prietenoși sau puși pe scandal, Ruby și Max sunt mereu gata să intervină. Ruby nu e tocmai sociabilă și se mulțumește să gătească, lăsându-ne pe mine și pe cealaltă chelneriță, Sandy, să ne ocupăm de partea de întâmpinare și servire, dar de-a lungul anilor a devenit mai mult decât șefa mea. E un fel de prietenă, cred.

— Cred că-i zi de salar', după câți au apărut aici în weekend. Azi pare flămând, comentează ea.

— Mereu pare flămând, am răspuns, ignorând amuzamentul din vocea lui Ruby și sclipirea din ochii ei.

— Cât de ciudat, cum mănâncă el mereu aici, ha? continuă Ruby. Tare ciudat.

— Cred că-i place plăcinta cu limetă, zic, pe un ton neutru. Toată lumea știe că-i cea mai bună din Key West plăcinta ta.

Plăcinta cu limetă nu e o alegere frecventă doar fiindcă a lui Ruby e cea mai bună din oraș. Oamenii trebuie să mănânce cât pot de bine, iar plăcinta e printre cele mai ieftine din meniu.

Ruby zâmbește.

— Sunt convinsă că asta-l aduce aici, plăcinta cu limetă.

John e mereu politicos, cu siguranță tăcut, dar nimeni care ajunge la un metru de el nu poate să nu observe din înfățișarea lui c-a văzut niște lucruri urâte în viață și le poartă cu el într-un fel care sugerează că războiul nu s-a încheiat, încă. N-ar trebui să fiu neliniștită în preajma lui, fiindcă mereu îmi lasă un bacșiș mai bun ca majoritatea, și nu mi-a făcut niciodată probleme, dar ceva la el îmi amintește mult de Tom, și aproape că mi se taie respirația când sunt în preajma lui.

Când îi așez mâncarea în față, mi se pare că un alt bărbat șade în locul lui, la fel de imens, cu puterea de a se folosi de avantajul fizic ca să facă rău, și aștept, instinctiv, să mă apuce de încheietură cu mâna lui mare, să răstoarne farfuria cu mâncare pentru că nu era suficient de caldă când i-am adus-o, să arunce cu prânzul în mine fiindcă s-a săturat să mănânce același lucru în fiecare zi și nu știu cât de mult se străduie și cum e afară, pe mare, nu apreciez ce aduce acasă, când sunt atâția care mor de foame, și cum pot fi atât de nerecunoscătoare, și...

Dintr-o dată, nu sunt în căsuța în care se ascund tot felul de păcate dincolo de mangrove, ci la Ruby. Respir întretăiat.

— Ești bine? întreabă Ruby.

Mă cutremur.

— Da.

— Dacă devine prea greu să servești la masă cu bebelușul atât de aproape să se nască, să știi că înțelegem. Aș putea să ies eu din bucătărie să ajut. Sau ar putea să încerce Max.

Sunt norocoasă că nu m-au dat afară când mi s-a mărit burta. Nu-mi permit să pierd slujba, ținând cont că n-ar angaja nimeni o femeie în starea mea.

— Sunt bine, mulțumesc. Dar avem nevoie de bani.

E oricum destul de greu să hrănim două guri. Nu știu cum ne vom descurca, odată ce vom fi trei. Dar nu pare să merite agitația.

LIBRIS | We know books

Viața continuă și dacă-ți faci griji, și dacă nu, și pare o aroganță să cred că am un cuvânt de spus în mersul lucrurilor.

Mă apropii deci de noul sosit, umplu niște căni de cafea pe drum, prelungesc cât pot momentul interacțiunii.

Mă lovește din nou un val de greață, și mă clatin.

— Vrei să stai jos?

Mă cuprinde uimirea.

Singurele lucruri pe care le-am auzit de la John, pe lângă numele său, țin de comandă, de parcă Dumnezeu i-ar fi dat doar un anumit număr de cuvinte de folosit în fiecare zi, și deja și-ar fi consumat cota înainte să se așeze la una dintre mesele mele.

E un tip foarte, foarte înalt, cu gâtul gros, lat în umeri. Cămașa albă, jerpelită, și salopeta uzată îi stau întinse pe corp, iar mâinile lui mari strâng tacâmurile și le fac să pară fragile, prin comparație. Manierele sale contrastează cu aspectul lui aspru.

Vocea lui e surprinzător de blândă, pentru un tip atât de masiv. Cuvintele lui sunt răcoroase, proaspete. Accentul nu e local.

— Sunt bine, răspund, dând imediat drumul mesei de care mă sprijinisem. Mulțumesc.

Obrajii lui se înroșesc iar și se îndepărtează. În opririle lui de weekend aici, nu l-am văzut în compania altor veterani care lucrează la șosea. Ei îl salută mereu dând din cap sau atingându-și pălăria, dar trec pe lângă el de parcă ar fi ridicat o barieră în jurul lui. E unul dintre ei, și totuși nu e.

Mare parte din oraș ocolește veteranii, plângându-se că se îmbată și tulbură liniștea publică, dacă vin în Key West în weekend. În comunitățile închise din Matecumbe și Windley Keys, unde populația e mai mică, iar zilele și nopțile mai liniștite, probabil că sunt și mai prost primiți. Trăim vremuri grele, și când o duci prost teama și nesiguranța au prostul obicei să te facă să strângi rândurile și să privești străinii bănuitor, chiar